Advokatnemnda - vedtak - ADN-2026-24367

Myndighet	Advokatnemnda – vedtak
Dato	2026-09-29
Doknr/publisert	ADN-2026-24367
Stikkord	Klage over Advokattilsynets vedtak. Bruk av juristtittel på grunnlag av utenlandsk juridisk utdanning. Egnethetsprøve.
Sammendrag	Saken gjelder klage over Advokattilsynets avslag på en søknad om å bruke juristtittelen på grunnlag av utenlandsk utdanning. Klager hadde fullført en juridisk bachelorgrad i Norge og deretter en mastergrad i Danmark. Han hadde også mer enn ett og et halvt års arbeidserfaring, særlig med saker etter avhendingslova. Advokattilsynet la til grunn at klager hadde yrkeskvalifikasjoner fra Danmark, men mente at han måtte bestå en egnethetsprøve før søknaden kunne godkjennes, jf. advokatforskriften § 61 første og fjerde ledd. Advokatnemnda fant at klagers utdanning og arbeidserfaring delvis utlignet behovet for egnethetsprøve. Klager hadde likevel ikke sannsynliggjort at kunnskapene hans om norsk rett hadde tilstrekkelig omfang, bredde og dybde til at det var grunnlag for å gjøre unntak fra prøven. Klagen ble ikke tatt til følge.
Saksgang	Sak 24367
Forfatter	Einar Holaker (leder), Cathrin Myre Skram og Marit Sundsvik Bendixen.

Innholdsfortegnelse

Advokatnemnda - vedtak - ADN-2026-24367 1
Innholdsfortegnelse 2
Saken gjelder klage over Advokattilsynets vedtak om avslag på søknad om å bruke juristtittelen på grunnlag av utenlandsk utdanning 3
Saken bakgrunn 3
Klagers anførsler i korte trekk: 3
Advokatnemndas vurdering: 4
Overordnede, rettslige grunnriss 4
Nærmere om yrkeskvalifikasjonsregelverket 4
Adgangen til å stille krav om egnethetsprøve etter advokatregelverket 5
Den konkrete vurderingen 5
Konklusjon: 7

Saken gjelder klage over Advokattilsynets vedtak om avslag på søknad om å bruke juristtittelen på grunnlag av utenlandsk utdanning

Saken bakgrunn

Klager, NN, er født [årstall unntatt]. Den 7. januar 2026 søkte han om autorisasjon som advokatfullmektig, blant annet med grunnlag i sin juridiske utdanning fra Universitetet i [Norge og Danmark]. Etter veiledning fra Advokattilsynet søkte han 20. januar 2026 om godkjenning til å bruke juristtittelen, jf. advokatforskriften § 62.

Advokattilsynet fattet vedtak 23. april 2026 og godkjente klagers yrkeskvalifikasjoner fra Danmark, jf. advokatforskriften § 61 første ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsloven § 8. I samme vedtak ble det stilt krav om at klager består egnethetsprøven for å dokumentere tilstrekkelige kunnskaper i norsk rett, jf. advokatforskriften § 61 fjerde ledd. Advokattilsynet viste til at søkere med nordisk utdannelse tidligere fikk fritak fra å avlegge egnethetsprøven, men at advokatloven som utgangspunkt også krever at søkere med nordisk kompetanse avlegger prøven etter lovens ikrafttredelse. Som følge av dette praktiserte Advokattilsynet en overgangsordning. De som søkte om godkjenning før 31. desember 2025 ble innvilget fritak. Ettersom klagers søknad ble sendt inn etter denne datoen, vurderte Advokattilsynet at klager må avlegge prøven for å få godkjent sin søknad.

Den 23. april 2026 innga klager rettidig klage over vedtaket, jf. forvaltningsloven § 29. Ved vedtak av 4. mai 2026 opprettholdt Advokattilsynet vedtaket og oversendte saken til Advokatnemnda for klagesaksbehandling, jf. forvaltningsloven § 34.

Advokatnemnda mottok ytterligere merknader fra klager 13. mai 2026. Den 17. juli 2026 ble klageren underrettet av nemnda om at saksbehandlingstiden var lengre enn normalt grunnet økte restanser. Den 15. september 2026 ble igjen klageren tilskrevet av nemnda. Fra oversendelsen gjengis:

> «Som et ledd i å sikre beslutningsgrunnlaget og få opplyst saken i sin fulle bredde etter forvaltningsloven §§ 33 femte ledd jf. 34, har nemnda innhentet opplysninger fra Det juridiske fakultet, UiO, rundt hvordan mastergraden i rettsvitenskap er bygget opp per 2026. Opplysninger om dette er offentlig tilgjengelig på nettressursen https://www.uio.no/studier/program/jus/oppbygging/
>
> Advokatnemnda gjør videre oppmerksom på at Sivilombudet 24. juni 2026 avga en uttalelse i sak 2026/213 som muligens kan være av en viss betydning for din sak. Informasjon om dette er tilgjengelig på nettressursen https://www.sivilombudet.no/uttalelser/godkjenning-til-a-ta-i-bruk-juristtittelen-pa-grunnlag-av-yrkeskvalifikasjonerfra-et-annet-eos-land/
>
> Dersom det er ønskelig med noen ytterligere kontradiksjon/veiledning i lys av det ovennevnte, gis du frist til 25. september 2026 for å inngi merknader.»

Samme dag bekreftet klager å være kjent med Sivilombudets uttalelse og ønsket ikke å inngi ytterligere merknader.

Advokatnemndas medlemmer anser seg habile til å behandle klagen, jf. forvaltningsloven § 6, og habilitet er vurdert etter forvaltningsloven § 8.

Klagers anførsler i korte trekk:

Det er urimelig å pålegge klager å avlegge egnethetsprøven. Søknaden om autorisasjon som advokatfullmektig ble fremsatt 7. januar 2026. Dette er kun åtte dager etter overgangsordningens utløp. En såpass marginal overskridelse bør ikke medføre at klager behandles annerledes enn søkerne som rakk fristen.

Klager har samme utdanningsløp og yrkeserfaring som medstudenter som fikk fritak fra egnethetsprøven. Forskjellen er utelukkende formell: medstudentene tiltrådte som advokatfullmektiger, mens klager først tiltrådte som jurist i henhold til en etablert og ordinær karrierevei i selskapet. Vedtaket innebærer at klager må vente til

oktober 2026 for å avlegge egnethetsprøven. Dette fremstår som uforholdsmessig sett opp mot formålet om forsvarlig rettspleie, særlig når klager har utøvet juridisk arbeid på fulltid i halvannet år. Forskriften trådte i kraft etter at klager hadde fullført utdanningen og påbegynt en allerede avtalt karrierevei. Det fremstår som uforholdsmessig å la en slik regulering avskjære klager fra å benytte relevante stillingstitler gjennom nesten hele 2026.

Klager kan ikke klandres for ikke å ha søkt tidligere. Det kan ikke med rimelighet forventes at nyutdannede kandidater løpende overvåker Advokattilsynets nettsider for forskriftsendringer som griper inn i pågående karrierevalg. Saken har vært til behandling i flere måneder. Den samlede belastningen dette har medført bør hensyntas, især når fristoversittelsen var minimal og konsekvensene så vidtfavnende.

Advokatnemnda bemerker at klager ikke har nedlagt formell påstand i saken, skjønt det fremgår av sammenhengen at klageren mener Advokattilsynets vedtak er uriktig. Nemnda legger til grunn at klageren mener at det foreligger grunnlag for unntak fra kravet om egnethetsprøve etter advokatforskriften § 61 fjerde ledd.

Advokatnemndas vurdering:

Overordnede, rettslige grunnriss

Advokatnemnda behandler klager over Advokattilsynets avgjørelser, jf. advokatloven § 54 annet ledd første punktum. Nemnda har kompetanse til å prøve alle sider av saken, og kan også ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd.

Tittelen jurist er i Norge beskyttet etter advokatloven § 67. I bestemmelsen er det fastsatt at juristtittelen bare kan brukes av den som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap, jf. bestemmelsens første ledd.

Personer med yrkeskvalifikasjoner fra en annen EØS-stat eller Sveits kan søke Advokattilsynet om godkjenning av sine yrkeskvalifikasjoner etter reglene i yrkeskvalifikasjonsloven, jf. advokatloven § 67 annet ledd. Etter godkjenning fra Advokattilsynet kan søkeren benytte tittelen jurist i Norge.

Advokatloven § 67 siste ledd sammenholdt med advokatforskriften § 61 gir nærmere regler om adgangen til å bruke tittelen jurist på grunnlag av juridisk utdanning fra en annen stat. Det følger av dette at adgangen til å ta i bruk juristtittelen i Norge på grunnlag av yrkeskvalifikasjoner fra en annen EØS-stat eller Sveits, er regulert av bestemmelser i både yrkeskvalifikasjonsloven og -forskriften og advokatforskriften. Disse bestemmelsene gjennomfører Norges forpliktelser etter Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF (yrkeskvalifikasjonsdirektivet).

Nærmere om yrkeskvalifikasjonsregelverket

Yrkeskvalifikasjonsloven gir – i tråd med yrkeskvalifikasjonsdirektivet – anvisning på et tosporet system for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner ved etablering. Dette omtales tidvis som den generelle ordningen og ordningen med automatisk godkjenning.

Godkjenning til å ta i bruk tittelen jurist er omfattet av den generelle ordningen. Denne ordningen er regulert i yrkeskvalifikasjonsloven § 8 og yrkeskvalifikasjonsforskriften kapittel 3.

Etter yrkeskvalifikasjonsloven § 8 har en søker som har rett til å utøve yrket i en annen EØS-stat eller Sveits, rett til å utøve et lovregulert yrke i Norge på lik linje med en yrkesutøver som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i Norge.

Yrkeskvalifikasjonsforskriften § 3-4 legger opp til at den ansvarlige myndigheten – i nærmere angitte tilfeller – kan pålegge yrkesutøveren å gjennomføre utligningstiltak før det gis godkjenning. Dette kan være å fullføre en prøveperiode i inntil tre år eller å bestå en egnethetsprøve. Ifølge første ledd bokstav a kan slike utligningstiltak pålegges der «... innholdet i yrkesutøverens utdanning er vesentlig forskjellig fra innholdet i den norske utdanningen». I utgangspunktet skal yrkesutøveren ha valgfrihet mellom de nevnte formene for utlikningstiltak, jf. yrkeskvalifikasjonsforskriften § 3-5. Unntak fra valgfriheten er imidlertid listet opp i bokstav a til e i

bestemmelsen. Ifølge bokstav a kan det gjøres unntak fra valgfriheten der «... utøvelsen av yrket krever særlig kjennskap til nasjonal rett, og yrket består i vesentlig grad av å gi råd og veiledning om nasjonal rett.».

I disse tilfellene kan den ansvarlige myndigheten for eksempel stille et absolutt krav om å avlegge en egnethetsprøve.

Før det treffes vedtak om utlikningstiltak må det vurderes om den kunnskap som yrkesutøveren har ervervet ved sin yrkeserfaring eller livslange læring, helt eller delvis, utligner den vesentlige forskjellen mellom den utenlandske og norske utdanningen. Dette følger av yrkeskvalifikasjonsforskriften § 3-6. I den korresponderende bestemmelsen i yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 14 nr. 5 er dette kravet satt i sammenheng med forholdsmessighetsprinsippet.

Adgangen til å stille krav om egnethetsprøve etter advokatregelverket

I advokatforskriften § 61 fjerde ledd er Advokattilsynet gitt hjemmel til å stille krav om at en søker med utenlandske yrkeskvalifikasjoner må bestå en egnethetsprøve før vedkommende gis godkjenning til å ta i bruk juristtittelen i Norge. Hjemmelen er forankret i yrkeskvalifikasjonsforskriften § 3-4 første ledd bokstav a og § 3-5 første ledd bokstav a, jf. ovenfor.

Før det fattes vedtak om egnethetsprøve, må imidlertid Advokattilsynet vurdere om den kunnskap som yrkesutøveren har ervervet ved sin yrkeserfaring, helt eller delvis utligner den vesentlige forskjellen i utdanningsinnhold, jf. yrkeskvalifikasjonsforskriften § 3-6.

Den konkrete vurderingen

Spørsmålet er om klagers yrkeserfaring og samlede erfaring utligner den vesentlige forskjellen mellom utdanningen i Danmark og utdanningen i Norge, og om det derfor ikke er behov for at han gjennomfører egnethetsprøven.

Klager har dokumentert å ha gjennomført en bachelorgrad i rettsvitenskap ved Universitetet i [Norge]. Graden dekker sentrale fagområder, herunder juridisk metode, kontraktsrett, forvaltningsrett, erstatningsrett, arbeidsrett, velferdsrett, pengekravsrett, rettshistorie, rettsstat og menneskerettigheter, samt norske og internasjonale rettslige institusjoner. I tillegg er det innpasset emner fra Universitetet i [Norge], herunder examen philosophicum og privatrett II.

Hertil har klager gjennomført en kandidatuddannelse i dansk rett ved Universitet i [Danmark]. Fagemnene inkluderer obligatoriske fag som skatterett og fast eiendom. Av spesialiseringsfagene har klager gjennomført internasjonal kontraktsrett, erstatningsrett i næringsforhold, sivilprosess, mekling, EU-forbrukerrett, immaterialrett samt dyrelovgivning og dyrevelferd i et multiregulerende perspektiv.

Av arbeidserfaring har klager siden 1. januar 2025 vært ansatt som saksbehandler hos [navn unntatt]. Av fremlagt attest datert 17. februar 2026 fremgår det at klager har vært tilknyttet skadeavdelingen, med ansvar for å behandle krav under boligselgerforsikring. Den juridiske saksbehandlingen har blant annet omfattet vurdering av krav, reklamasjoner og klagesaker knyttet til overdragelse av fast eiendom. Klager har i tillegg hatt selvstendig ansvar for egne saker i Finansklagenemnda og forliksrådet.

Klager synes her å ha dokumentert et relativt bredt erfaringsgrunnlag, med særlig kompetanse innen avhendingsloven. Han har gjennomført og bestått mange av de grunnleggende juridiske fagdisiplinene, både innenfor offentlig-, formue- og privatrett.

I lys av det ovennevnte vurderer Advokatnemnda at klager har sannsynliggjort å ha kunnskap ervervet ved sin yrkeserfaring og livslange læring, som helt utligner den vesentlige forskjellen mellom den utenlandske og norske utdanningen på noen rettsområder, og delvis utligner forskjellen på noen rettsområder.

Når Advokatnemnda likevel har kommet til at Advokattilsynet kan pålegge klager å gjennomføre utlikningstiltak i form av egnethetsprøve, er det fordi hans erfaring ikke dokumenterer at han har den nødvendige bredden med tilhørende dybde og omfang i sine kunnskaper om norsk rett. Særlig gjelder dette fordi det dreier seg om helt sentrale rettsområder som inngår i norske juristers kjernekompetanse, som han ikke har sannsynliggjort å ha relevant arbeidserfaring eller annen erfaring fra. Det vises her til oppbygningen av

master i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet, UiO, slik illustrert ved sammensetningen og vektningen av de ulike emnene som inngår i graden.

Det legges særlig vekt på at klager synes å ha begrenset erfaring innen norsk prosesslovgivning. Det fremgår riktignok at klager gjennomførte faget «civilproces» i Danmark, men utover å ha hatt saker i forliksrådet har klager ikke dokumentert erfaring fra den norske sivilprosessen.

Det er heller ikke dokumentert at klager har erfaring med strafferett eller straffeprosess. Dette er sentrale rettsområder som inngår i kjernekompetansen til norske jurister, og fagene er obligatoriske emner for å oppnå en norsk master i rettsvitenskap. Særlig strafferetten kan på ulike måter ha kontaktflate mot øvrige rettsområder, især gjennom legalitetsprinsippet og dets betydning for ordlydsfortolkning, og det forutsettes at en norsk jurist har grunnleggende kunnskap om regelverket.

I lys av det ovennevnte synes klager ikke å ha sannsynliggjort tilstrekkelig omfang, bredde eller dybde i sine kunnskaper om norsk rett. Hensikten med egnethetsprøven er nettopp å fastslå om klager innehar tilstrekkelige kunnskaper i norsk rett. Advokatnemnda kan ikke se det er grunnlag for å fravike dette kravet i klagers sak.

Når det gjelder klagers anførsler om at en egnethetsprøve vil være uforholdsmessig og utilstrekkelig, deler ikke Advokatnemnda dette synet. Dagens ordning med en generalisert egnethetsprøve organiseres av Det juridiske fakultet ved UiO, tilbys to ganger per år og har en deltakeravgift på 12 000 kroner. Prøven er av beskjedent omfang og består av en skriftlig skoleeksamen på åtte timer og en muntlig prøve på cirka 45 minutter. Formålet er å teste juridisk metode og kunnskap i sentrale deler av norsk privatrett, offentlig rett og EØS-rett, slik at det overordnede og generelle kompetansenivået som kreves av norske jurister, blir vurdert.

Hoveddelen av pensum dekkes av «Knophs oversikt over Norges rett» og stiller dermed begrensede krav til forståelse av de ulike rettsområdene som inngår i prøven. Prøven gir et godt grunnlag for å vurdere søkerens kunnskapsgrunnlag. Sett fra yrkesutøverens ståsted antar Advokatnemnda det vil kunne oppfattes noe mindre konsekvent å kreve en generell prøve i et tilfelle der klager har godtgjort på enkelte rettsområder å ha utlignet forskjellene mellom den utenlandske og den norske utdanningen, på enkelte rettsområder delvis å ha utlignet disse, mens det på andre rettsområder helt mangler slik hel eller delvis utligning. Dette til side tilbys det ikke tilpassede prøver ved UiO per i dag. Videre vil en tilpasset prøve som utelater fagområder klager behersker presumptivt være til klagers ugunst, ettersom prøven da vil kunne oppleves som mer krevende. Dersom klager har tilstrekkelige forhåndskunnskaper på de rettsområder som påstås behersket, vil det uansett ikke være behov for omfattende forberedelser.

Klager har gjort gjeldende at likhets- og rimelighetsbetraktninger taler mot at han skal pålegges å ta egnethetsprøven, og at den eneste forskjellen mellom klager og hans medstudenter er at han søkte om autorisasjon noe senere enn dem.

Det er forståelig at det kan oppleves som urimelig at klager ville blitt fritatt fra egnethetsprøven dersom han hadde søkt om godkjenning åtte dager tidligere. Samtidig må dette ses i sammenheng med advokatlovens ikrafttredelse 1. januar 2025 og de gjeldende overgangsreglene, jf. advokatloven § 73. Forut for lovendringen var det i utgangspunktet kun advokater som kunne yte rettslig bistand, og bruk av juristtittelen var ikke regulert. I tråd med advokatloven § 66 første ledd kan som utgangspunkt enhver yte rettslig bistand. Dette er også noe av årsaken til at det ble nødvendig å beskytte juristtittelen. I den forbindelse vises det til Prop. 214 L (2020–2021) punkt 5.5.2.1:

> «Konsekvensen av å åpne rettsrådsmonopolet er at andre enn advokater kan yte rettslig bistand uten formelle krav til faglige kvalifikasjoner og uten å være underlagt noen form for tilsyn. Flere høringsinstanser har pekt på at forslaget vil bidra til å svekke folks rettssikkerhet generelt, og forbrukernes interesser spesielt. De uttrykker blant annet bekymring for at useriøse aktører etablerer seg på markedet, og at det kan være vanskelig for forbrukerne å vite om personen, som vedkommende har henvendt seg til, har de nødvendige kvalifikasjonene.
>
> Departementet ser at det kan bli vanskeligere for det rettssøkende publikum å orientere seg i markedet når adgangen til å yte rettslig bistand åpnes for alle. Å søke rettslig bistand hos en person som ikke har de nødvendige juridiske kvalifikasjonene kan svekke kundens rettssikkerhet og medføre risiko for økonomisk tap. Etter departementets syn er det derfor viktig med regler som sikrer det rettssøkende publikum korrekt informasjon om kvalifikasjonene til den som tilbyr den rettslige bistanden. Dette tilsier at det gis regler om bruk av titler som gir forventninger om juridisk kompetanse på høyt nivå. Som det fremgår av punkt 8.4.7 foreslår departementet å videreføre lovregulering av adgangen til å

> benytte tittelen «advokat». I tillegg foreslår departementet å regulere at det kun er personer som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap, som kan benytte tittelen «jurist».»

Sett i sammenheng med både hensynene som begrunner egnethetsprøven og rettsvirkningene en godkjent bruk av juristtittel har i dag, er det vanskelig å se at det er uforholdsmessig eller urimelig å pålegge klager å gjennomføre egnethetsprøven.

Heller ikke anførselen om den opplevde urimeligheten ved at klageren søkte åtte dager etter fristens utløp, tilsier at det er uforholdsmessig å kreve at klager gjennomfører prøven. Bestemmelsen gitt i forbindelse med overgangsordningen er av rent rettsteknisk karakter. Rettsvirkningen ved oppfyllelse eller ikke oppfyllelse av vilkårene er binær. Det er av samme grunn ikke rom for å tolke bestemmelsen til klagers gunst under henvisning til reelle hensyn. Advokatnemnda anser det klart at klageren ikke oppfylte vilkåret som loven her krever før ikrafttredelsestidspunktet.

Sluttelig kan Advokatnemnda verken se at saksbehandlingstiden eller den opplevde belastningen dette har medført for klager, tilsier at det er uforholdsmessig å kreve at han gjennomfører prøven. Advokattilsynet behandlet søknaden innen tre og en halv måned. Saken ble deretter behandlet innen rimelig tid i nemnda. At saken ikke ble behandlet før sommeren i år, skyldes Sivilombudets uttalelse i sak nr. 2026/213. Av samme grunn var det nødvendig å foreholde klageren uttalelsen og gi ham anledning til kontradiksjon i den forbindelse.

Konklusjon:

Klagen tas ikke til følge.